

ابعاد و آثار جمل

و روش مقابله با آن

صدرالله عبدالمالکی

۱۳۹۳

سرشناسه	عبدالمالکی، صدرالله، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	ابعاد و آثار چهل و روش مقابله با آن؛ صدرالله عبدالمالکی.
مشخصات نشر	تهران: ایران سبز، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۳۴ ص.؛ ۱۴/۱۵×۵/۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۰۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	چهل
موضوع	عقل
رده بندی دیویی	۲۹۷:۴۶۴
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ الف ۲/ع ۲۲۵/۳ BP
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۶۲۸۶۳

گردآوری و تدوین: صدرالله عبدالمالکی

نوبت / سال چاپ: اول / ۱۳۹۳

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۰۶-۸

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول : عقل و علم؛ حقیقت انسان
۱۵	جهل فطری نیست
۱۶	گرایش فطری انسان به درک حقایق
۱۷	در مسیر کمال
۲۰	ماهیت عقل
۲۲	عقل و هدایت درونی
۲۳	عقل و رشد شخصیتی
۲۵	تضاد و نبرد عقل با جهل
۲۶	آسیب پذیری عقل
۲۹	فصل دوم : معانی و ابعاد جهل
۳۱	ندانستن یا نا آگاهی
۳۲	فقدان عقل و تعقل ورزی
۳۶	فعلی را بدون علم انجام دادن

۳۷	عدم آگاهی از معارف
۳۸	انواع جهل
۴۰	بدترین ردایل
۴۱	محدودیت علوم انسان
۴۳	شاخه‌های مختلف علوم
۴۵	جهل و نیستی
۴۶	جهل از نظر حقوقی و فقهی
۴۸	جهل از نگاهی دیگر
۴۹	فصل سوم : نشانه های جهل در انسان
۵۱	خطرناک‌ترین دشمن
۵۲	اعمال غیر اخلاقی
۵۳	رفتار نابهنجار
۵۵	توقع بی جا
۵۵	تکبر و خود بزرگ بینی
۵۷	نپذیرفتن حق و قانون
۵۷	شوخی زیاد
۵۷	به کار نبردن علم
۵۸	ناشکیبایی
۵۸	شتاب زدگی و یا از دست دادن فرصت
۵۹	تحجر، تعصب و تنگ نظری

۶۰	قضاوت‌های عجولانه
۶۲	بی توجهی به آداب اجتماعی
۶۴	بدخلقی
۶۵	پرحرفی و زیاده‌گویی
۶۵	بی توجهی به قول و تعهد
۶۶	شخصیت‌گرایی
۶۶	سایر نشانه‌های جهل
۶۷	نشانه‌های شخص جاهل از دیدگاه پیامبر (ص)

۶۹	صل چهارم : آثار جهالت
۷۱	شر و نظام آفرینش
۷۴	آثار جهل انسان
۷۴	خفت و خواری
۷۵	دوام بدبختی و گمراهی
۷۵	تفرقه و اختلاف
۷۶	جهل و ارتکاب جرایم
۷۷	رابطه عقل و جرم
۷۸	تلاش جاهل برای بهبود زندگی
۷۸	اختلالات منش و شخصیت (رفتار غیرعادی)
۷۹	تفاوت و شباهت پسیکوپات‌ها و افراد جاهل
۸۲	جهل و مشکلات خانوادگی

۸۳	دو پدیده جهل از نگاه دکتر شریعتی
۸۳	پدیده‌ی تقلید
۸۵	الیناسیون
۹۰	آثار جهالت در قرآن
۹۳	فصل پنجم : روش های دوری از جهل و برخورد با افراد جاهل
۹۵	وظیفه ما برای رشد عقل و اندیشه
۹۵	آینده نگری
۹۷	کسب دانش و علم
۱۰۰	ابزارهای شناختی و ابزارهای دانشی از نظر قرآن
۱۰۲	اطلاع از انعکاس رفتار و گفتار خود
۱۰۴	روحیه‌ی انتقادپذیری
۱۰۴	مشورت با دیگران
۱۰۵	تحقیق و بررسی
۱۰۶	بینش و بصیرت
۱۰۷	وظیفه‌ی ما در برابر افراد نادان
۱۰۸	بردباری
۱۰۹	با کسانی که خود را عقل کل می دانند
۱۱۰	انتقاد سازنده
۱۱۲	روش های تحصیل صبر و تحمل
۱۱۶	خصوصیات افراد بی شعور و چگونگی برخورد با آنها

۱۱۷	تقسیم بندی بی شعورها
۱۲۰	یاد گرفتن زندگی مشترک با یک بی شعور
۱۲۲	سایر خصوصیات بی شعورها
۱۲۲	مراقبت خواهی
۱۲۳	اعتماد به نفس
۱۲۳	تهاجم
۱۲۴	تعصب فکری
۱۲۵	تسلط داشتن بر دیگران
۱۲۶	شادی و شوخ طبعی
۱۲۶	انکار
۱۲۷	عشق
۱۲۸	فداکاری
۱۲۸	ارتباط
۱۳۰	غر زدن
۱۳۱	شراکت
۱۳۳	استهلاک

مقدمه

تا کنون راجع به علم و عقل و ایمان و تفکر و اندیشه، بسیار سخن گفته شده است، اما در مورد جهل و انسان جاهل و آسیب‌هایی که به افراد و جامعه وارد می‌سازند، کمتر سخن به میان آمده است. اصلی‌ترین و مهمترین نقطه ضعفی که فکر انسان‌ها در طول تاریخ از آن آسیب دیده، جهل است؛ در واقع همه متفکران اعتراف می‌کنند که جهل منشأ بیشتر کج روی‌ها و انحرافات بشر، در حوزه فکر و اندیشه بوده است؛ به همین دلیل باید سعی کرد فکر و اندیشه انسان‌ها را از به خطا افتادن پاک نگه داشت.

برای شناخت بهتر افراد جاهل، بررسی و تحقیق در باره مفهوم و ابعاد جهل، بسیار لازم و پر اهمیت است. البته گاهی افراد جاهل به سختی نصیحت پذیرند و تعدادی از اندیشمندان از جمله سعدی هیچ امیدي به بهبودی آن‌ها ندارند. وی در یکی از قصه‌هایش در گلستان می‌گوید:

«یکی را از وزرا پسری کودن و جاهل بود. پیش یکی از دانشمندان فرستاد که مرین را تربیتی میکن، مگر که عاقل شود. روزگاری تعلیم کردش و مؤثر نبود. پیش پدرش کس فرستاد که این عاقل نمی باشد و مرا دیوانه کرد.

چون بود اصل گوهری قابل

تربیت را درو اثر باشد

هیچ صیقل نکو نداند کرد

آهنی را که بدگهر باشد

سگ به دریای هفت گانه بشوی

که چو تر شد پلیدتر باشد

خر عیسی گرش به مکه برند

چون بیاید هنوز خر باشد.»

جهل در انسان یک حالت ثابت نیست و موقتی است، اما اگر کسی
دایم دچار آن شود و به آن عادت کند، قدرت درک و داوری عمیق را
در تدبیر زندگی از دست می‌دهد و دیگر شایستگی ندارد که در باره
هیچ موضوعی داوری کند. اگر جهل ثابت باشد، تعریف دیگری از قبیل
عقب افتادگی عقلی و ذهنی پیدا می‌کند.

بحث ما در باره‌ی افرادی است که ممکن است دارای تحصیلات عالیه
و مناصب مهمی باشند، اما گاهی دچار جهل و موجب گرفتاری
می‌شوند. اگر یک فرد جاهل زمام امور کشوری را به دست بگیرد، نه
تنها مردم کشورش را بلکه ممکن است مردم کشورهای دیگر را دچار
گرفتاری کند. نمونه‌ی این گونه زمامداران در تاریخ بسیار است.

به همان نسبت، مدیریت‌های مختلف وقتی از آن چنین افرادی شود،
آثار جبران ناپذیرش باعث مشکلات روز افزون مردم و جامعه می‌گردد.
اگر در زندگی زناشویی نصیب فردی، همسری جاهل شود، زندگی‌اش

تبدیل به جهنم خواهد شد. و سرانجام آن که افراد جاهل مایه‌ی گرفتاری و عذاب جامعه و درد سرهای بی‌شماری برای خود و دیگران هستند.

کتاب حاضر به اختصار به موضوع جهل و نشانه‌های انسان جاهل و آثار جهل پرداخته است. سپس روش‌های دوری از جهل و برخورد با افراد جاهل بیان گردیده و فصل پایانی هم به جهل از نگاه سه تن از متفکران و اندیشمندان اختصاص یافته است.

به امید آن روز که ریشه‌ی جهل و کجروی‌ها از جامعه‌ی انسانی برای همیشه از میان برود.

صدرالله عبدالمالکی

مهر ماه سال ۱۳۹۳